

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL

(30 pont)

A. Írjátok le a vizsgalapra mindegyik kijelentés esetében a helyes válasznak megfelelő betűt! Csak egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. A bizonyítás helyességének egyik szabálya, amely a bizonyítandó tételre vonatkozik a következő:
  - a. a bizonyítandó tételnek változatlanul kell maradnia a bizonyítási eljárás során
  - b. a bizonyítandó tételnek homályos fogalmakat kell tartalmaznia
  - c. a bizonyítandó tételnek kétértelmű terminusokat kell tartalmaznia
  - d. a bizonyítás során a bizonyítandó tételt meg kell változtatni
2. A **Mivelhogyminden emlős gerinces, egy emlős sem gerinctelen** következtetés:
  - a. szillogizmus
  - b. egyszerű megfordítás
  - c. átalakítás
  - d. nem teljes indukció
3. Az **oroszlán** és a **tigris** fogalmai, mint a **macskafélék** nemfogalmának fajfogalmai, a következő viszonyban állnak:
  - a. ellentmondó
  - b. ellentétes
  - c. metsző
  - d. alárendelő
4. A **Minden bátor cselekedet dicséretre méltó tett** kijelentés logikai predikátuma a következő:
  - a. tett
  - b. méltó tett
  - c. dicséretre méltó
  - d. dicséretre méltó tett
5. Az osztályzási művelet akkor helyes, ha az így nyert osztályok közt:
  - a. ellentétes/ellentmondó viszony van
  - b. metsző viszony van
  - c. alárendelő viszony van
  - d. azonossági viszony van
6. A **kézilabda csapat** fogalma terjedelmi szempontból:
  - a. üres, egyedi, elosztott, homályos
  - b. nem-üres, általános, elosztott, homályos
  - c. nem-üres, általános, gyűjtő, pontos
  - d. üres, egyedi, gyűjtő, pontos
7. A nem teljes indukció egy olyan érvelés, amelynek feltétele:
  - a. egy véges tárgylétszámú osztály minden elemének vizsgálata
  - b. egy valószínűségi jelleggel rendelkező konklúzió, még akkor is, ha a premissák igazak
  - c. egy biztos igazságértékkel rendelkező konklúzió
  - d. egy végtelen tárgylétszámú osztály minden elemének vizsgálata

8. A teljes indukció egy olyan érvelés, amelynek feltétele:
- egy végtelen tárgylétszámú osztály
  - egy, a premisszákhöz képest általánosító jellegű konklúzió
  - egy valószínűségi jelleggel rendelkező konklúzió
  - egy biztos igazságértékkel rendelkező konklúzió, feltéve, hogy a premisszák igazak
9. A tartalom (intenzio) a fogalom egyik olyan szerkezeti eleme, amely:
- a fogalom által jelölt tárgyak összességére vonatkozik
  - a fogalom által jelölt tárgyak lényegi tulajdonságaira vonatkozik
  - a fogalom kifejezésére használt szóra vagy szócsoporthoz vonatkozik
  - a fogalom ontológiai összetevőjét képezi
10. A **Bármely ember boldogságra törekszik** mondat:
- részleges állító
  - részleges tagadó
  - egyetemes állító
  - egyetemes tagadó

20 pont

B. Adottak a következő terminusok: **A**, **B**, **C** és **D**. Az **A** fogalom alá van rendelve a **B**-nek, a **C** metsző viszonyban áll az **A**-val miközben fölérendeltje a **D**-nek, a **D** terminus pedig szembenálló viszonyban van a **B**-vel.

- Ábrázoljátok az Euler-módszer segítségével egyetlen diagramon belül a négy fogalom közti logikai viszonyt **4 pont**
- Az **A**, **B**, **C** és **D** fogalmak közti viszonyt alapul véve, az alábbi fogalmak melyike igaz illetve hamis? (Az igaz mondatokat jelöljétek A-val, a hamisakat pedig F-fel.)
  - Minden B A.
  - Némely C B.
  - Némely A D.
  - Egy B sem D.
  - Minden D C.
  - Egy A sem C.

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Adottak a következő mondatok:

- Egy hazudozót sem értékel a környezete.*
- Némely emlős húsevő.*
- Minden fiatal álmodozó.*
- Az állatok néhány joga nem tiszteletben tartott érték.*

- A. Szögezzétek le az 1-es és 4-es mondatoknak megfelelő logikai formulákat! **2 pont**
- B. Szerkesszétek meg természetes és formális nyelven egyaránt az 1-es mondat ellentétését, a 2-es mondat alárendelt-ellentétét, a 3-as mondat ellentmondóját és a 4-es mondat fölérendeltjét! **8 pont**
- C. Alkalmazzátok a megfordítás és az átalakítás műveleteit, leszármaztatva a 2-es és 3-as mondat helyes megfordítottját és átalakítottját formális valamint természetes nyelven! **8 pont**
- D. Alkossátok meg formális és természetes nyelven egyaránt az 1-es mondat megfordítottjának átalakítottját. **4 pont**
- E. Két diák, X és Y a következőképpen vélekedik:
X: *Ha egyetlen komoly kutató sem előítéletes személy, akkor egyes előítéletes személyek nem komoly kutatók.*
Y: *Minthogy minden ember tökéletesíthető lény, minden tökéletesíthető lény ember.*
A fenti helyzetből kiindulva:
- Vázoljátok formális nyelven a két diák vélekedését! **4 pont**
  - Magyarázzátok meg a formalizált következtetések helyességét! **4 pont**

III. TÉTEL

(30 de puncte)

A. Adott a következő két szillogisztikus módozat: **ae-2, aai-4**.

1. Írjátok le a mindkét szillogisztikus módozatnak megfelelő következtetési sémát, és képezzetek természetes nyelven egy szillogizmust, amely megfelel a fenti következtetési sémák valamelyikének! **8 pont**

2. Ellenőrizték a Venn-diagram segítségével mindkét szillogisztikus módozat érvényességét, leszögezve azt, hogy milyen döntésre jutottatok. **6 pont**

B. Szerkesszettek formális és természetes nyelven egyaránt egy érvényes szillogizmust, amely a **Néhány húsevő állat madár** kijelentést támasztja alá! **6 pont**

C. Adott a következő szillogizmus: **Egyes udvarias emberek pontosak, mert minden személy, aki tisztel másokat, udvarias, és néhány pontos személy tisztel másokat.**

a. Szögezzétek le a szillogizmus alsó terminusát! **2 pont**

b. Írjátok le természetes nyelven a szillogizmus felső tételét! **2 pont**

D. Adott a következő meghatározás:

A filozófia az ember azon foglalatossága, amely se nem művészet, se nem tudomány.

a. Szögezzetek le egyet a meghatározás szabályai közül, amelyet a fentebb adott meghatározás megsért! **2 pont**

b. Említsetek meg egy másik, a meghatározás helyességét befolyásoló szabályt, amely különbözik az **a** pontban megállapítottól, továbbá szerkesszettek egy olyan meghatározást, amelynek meghatározandó fogalma a **filozófia**, és amely sérti az említett szabályt. **4 pont**